

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av 1 § lagen om sjömanspensioner**

**PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL**

I denna proposition föreslås att tillämpningsområdet för lagen om sjömanspensioner utvidgas att omfatta också sådant sjöfolk anställt hos en finsk arbetsgivare som arbetsgivaren har sänt ut för att arbeta på ett

utländskt fartyg. Dessutom föreslås vissa, närmast tekniska ändringar i lagen.

Lagen avses träda i kraft vid ingången av 1997.

---

**ALLMÄN MOTIVERING**

**1. Nuläge och föreslagna ändringar**

**1.1. Nuläge**

Sjömanspensionssystemet gäller för det mesta endast arbetstagare som arbetar på finska fartyg. Tillämpningsområdet för lagen om sjömanspensioner (72/56, SjöPL) definieras uttömmande i lagens 1 §. SjöPL omfattar sjöfolk som arbetar på finska handelsfartyg i utrikesfart, på sjögående bärgnings- eller fiskefartyg som används i förvärvssyfte eller på andra isbrytarfartyg än hamnisbrytare. Lagen tillämpas också på sådana arbetstagare som på förordnande av arbetsgivaren tillfälligt någon annanstans utför arbete som hör samman med sjöfart.

SjöPL kan i vissa undantagsfall tillämpas också på sådana finländare eller i Finland stadigvarande bosatta utlänningar som arbetar på fartyg som tillhör ett finskt bolags utländska dotterbolag. Social- och hälsovårdsministeriet kan dessutom på ansökan godkänna att lagen också tillämpas på en sådan finsk medborgare eller i Finland bosatt person som är anställd hos ett annat utländskt

bolag, förutsatt att finska bolag tillsammans har absolut bestämmanderätt i det utländska bolaget. Detta lagrum har tillämpats endast två gånger under den tid som det har varit i kraft från 1987.

I 1 § 2 mom. SjöPL finns stadganden om hur lagen skall tillämpas i fråga om arbete på ett fartyg som har hyrts antingen från utlandet till Finland eller från Finland till utlandet. I dessa fall förutsätter tillämpningen av SjöPL att arbetstagaren är anställd hos en finsk redare eller hos någon av denna anlitad annan arbetsgivare.

I lagen om pension för arbetstagare (395/61, APL) har sedan ingången av 1994 funnits stadganden om ordnande av pensionskydd också i sådana fall där en finsk arbetsgivare sänder en arbetstagare utomlands för att utföra arbete där. SjöPL ändrades inte i detta sammanhang. SjöPL kan därför inte tillämpas på en sådan sjöman anställd hos en finsk arbetsgivare som arbetsgivaren har sänt ut för att arbeta på ett utländskt fartyg. I denna situation bestäms sjömannens pensionskydd enligt stadgandena om utlandsarbete i 1 c § APL.

Artiklarna 13, 14, 14 a, 14 b, 14 c, 14 d, 15—17 och 17 a i rådets förordning (EEG) nr 1408/71, om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjer flyttar inom gemenskapen, innehåller bestämmelser om vilken medlemsstats nationella socialskyddslagstiftning som skall tillämpas på en arbetstagare. När det gäller sjöfolk är huvudregeln den att det s.k. flagglandets lagstiftning skall iakttas. I artikel 14b finns särskilda bestämmelser för situationer där en sjöman arbetar som utsänd arbetstagare på ett fartyg som för en annan medlemsstats flagga. Enligt artikel 14b.1 tillämpas SjPL på en sjöman som normalt arbetar på ett fartyg som för finsk flagg även då han har blivit tillfälligt utsänd av arbetsgivaren för att utföra arbete på ett fartyg som seglar under en annan medlemsstats flagga. Däremot är i regel APL som allmän lag tillämplig i de fall enligt artikel 14b.4 där både arbetsgivaren och arbetstagaren har sin hemort i Finland, men arbetstagaren arbetar på ett fartyg som för en annan medlemsstats flagga.

Också i de konventioner om social trygghet som Finland har tillträtt är huvudregeln den att sjöfolk omfattas av lagstiftningen i fartygets flaggland. Eftersom avtalen inte innehåller några särskilda bestämmelser som uttryckligen gäller sjömän utsända för att arbeta på fartyg som för en annan konventionsstats flagga, kan konventionernas allmänna bestämmelser om utsända arbetstagare tillämpas också på sjöfolk.

## 1.2. Föreslagna ändringar

För att klargöra tillämpningsområdena för SjPL och APL samt för bestämmande av sjömannens arbetspensionsskydd skulle det

vara ändamålsenligt att ändra SjPL så, att SjPL kunde tillämpas på sjöfolk i alla sådana fall där en finsk arbetsgivare har sänt ut en anställd sjöman för att arbeta på ett fartyg som för utländsk flagga. Ändringen är motiverad också på grund av den fria rörlighet för arbetskraft, kapital, varor och tjänster som anknyter till medlemskapet i Europeiska unionen.

Stadgandet i 1 § 1 mom. SjPL föreslås bli ändrat så, att sjömanspensionskassans styrelse, i stället för social- och hälsovårdsministeriet, kan godkänna att SjPL tillämpas på arbetstagaren i sådana undantagsfall som nämnd i stadgandet. Med tanke på det obetydliga antalet fall är social- och hälsovårdsministeriets medverkan inte nödvändig.

## 2. Propositionens ekonomiska verkningar

Sjömanspensionssystemet finansieras av staten, arbetsgivarna och arbetstagarna. Statens andel av ansvaret för sjömanspensionskassans pensionsutgifter uppgår till en tredjedel. De nu föreslagna ändringarna gör gränsen mellan tillämpningsområdena för APL och SjPL klarare. De är av teknisk karaktär och har ingen statsfinansiell betydelse.

## 3. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid social- och hälsovårdsministeriet. Pensionsskyddscentralen, sjömanspensionskassan, Finlands Rederiförbund, Ålands Redarförening, Finlands Sjömans-Union, Finlands Skeppsbefälsförbund, Finlands Maskinbefälsförbund och Finlands Telekomunikationstekniska har deltagit i beredningen.

## DETALJMOTIVERING

### 1. Lagförslaget

1 §. Paragrafens 1 mom. föreslås bli ändrat så, att sjömanspensionskassans styrelse, i stället för social- och hälsovårdsministeriet, kan godkänna att SjPL tillämpas på en sådan finsk medborgare eller i Finland bosatt person som är anställd hos ett utländskt bolag i vilket finska bolag har absolut bestämmanderätt.

Det föreslås att till paragrafen fogas ett

nytt 3 mom. I detta skall stadgas om tillämpningen av SjPL på en sådan arbetstagare anställd hos en finsk arbetsgivare som arbetsgivaren har sänt ut för att arbeta på ett utländskt handelsfartyg. Stadgandet skall tillämpas också på arbetstagare som anställs i Finland direkt för utlandsarbete.

Tillämpningen av SjPL samt arbetsgivarens försäkringsskyldighet skall gälla endast situationer där arbetsförhållandet mellan den utsändande arbetsgivaren och den utsända

arbetstagaren förtlöper under hela tiden på basis av avtal.

Likaså skall SjPL tillämpas i fall där sjömannens pensionsskydd skall ordnas i enlighet med nationell lagstiftning på basis av en internationell överenskommelse som är bindande för Finland.

De nuvarande 3 och 4 mom. blir 4 och 5 mom. och samtidigt ändras hänvisningsstadgandet i den nuvarande 2 punkten i 3 mom.

## 2. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 1997.

## 3. Lagstiftningsordning

Den föreslagna lagen kan stiftas i den ordning som stadgas i 66 § riksdagsordningen.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

# Lag

## om ändring av 1 § lagen om sjömanspensioner

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 26 januari 1956 om sjömanspensioner (72/56) 1 § 1 och 3 mom., dessa lagrum sådana de lyder, 1 § 1 mom. i lag av den 31 december 1986 (1038/86) och 3 mom. i lag av den 30 december 1991 (1710/91), samt

fogas till 1 §, sådan den lyder ändrad genom lag av den 18 april 1980 (280/80) samt genom nämnda lagar av den 31 december 1986 och den 30 december 1991, ett nytt 3 mom., varvid det ändrade 3 mom. och det nuvarande 4 mom. blir 4 och 5 mom., som följer:

### 1 §

En arbetstagare, som utför i sjömanslagen (423/78) nämnt arbete på finskt handelsfartyg i utrikesfart, på sjögående bärgnings- eller fiskefartyg som används i förvärvssyfte eller på annat isbrytarfartyg än hamnisbrytare eller som, på förordnande av arbetsgivaren, tillfälligt någon annanstans utför arbete som hör samman med sjöfart, har rätt till ålderdoms-, invaliditets- och arbetslöshetspension samt hans anhöriga till familjepension och efterlevande make eller dödsbo till begravningsunderstöd i enlighet med vad som stadgas i denna lag. Detsamma gäller sådana finska medborgare eller i Finland bosatta arbetstagare som arbetar på fartyg som tillhör ett finskt bolags utländska dotterbolag, under förutsättning att det inhemska moderbolaget har givit sjömanspensionskassan en förbindelse om betalningen av försäkringspremier eller ställt en av kassan godkänd säkerhet för denna betalning. Sjömanspensionskassans styrelse kan på ansökan

under samma förutsättningar godkänna att denna lag även tillämpas på en ovan nämnd arbetstagare som är anställd hos något annat utländskt bolag, förutsatt att finska bolag har absolut bestämmanderätt i bolaget. Arbetstagaren kallas nedan försäkrad.

Denna lag tillämpas också på en sådan arbetstagare anställd hos en finsk arbetsgivare som arbetsgivaren sänder ut för att arbeta på ett utländskt handelsfartyg i utrikesfart. Detsamma gäller en sådan arbetstagare som arbetar på ett utländskt handelsfartyg i utrikesfart och vars pensionsskydd på basis av internationella överenskommelser som är bindande för Finland skall ordnas i enlighet med finsk lagstiftning.

Denna lag gäller inte en arbetstagare som

- 1) arbetar på ett fiskefartyg, om fartygets resor inte uträcks längre än till Östersjön,
- 2) första gången har tillträtt en anställning som avses i 1—3 mom. sedan han har fyllt 65 år, eller

3) arbetar på ett finskt fartyg som är inskrivet i handelsfartygsförteckningen enligt lagen om en förteckning över handelsfartyg i utrikesfart (1707/91), om han inte är finsk medborgare eller fast bosatt i Finland och

något annat inte följer av internationella avtal som är bindande för Finland.

-----

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

-----

Helsingfors den 6 september 1996

**Republikens President**

**MARTTI AHTISAARI**

Social- och hälsovårdsminister  
*Sinikka Mönkäre*

## Lag

### om ändring av 1 § lagen om sjömanspensioner

I enlighet med riksdagens beslut

*ändras* i lagen den 26 januari 1956 om sjömanspensioner (72/56) 1 § 1 och 3 mom., dessa lagrum sådana de lyder, 1 § 1 mom. i lag av den 31 december 1986 (1038/86) och 3 mom. i lag av den 30 december 1991 (1710/91), samt

*fogas* till 1 §, sådan den lyder ändrad genom lag av den 18 april 1980 (280/1980), samt genom nämnda lag av den 31 december 1986 och den 30 december 1991, ett nytt 3 mom., varvid det ändrade 3 mom. och det nuvarande 4 mom. blir 4 och 5 mom., som följer:

#### Gällande lydelse

##### 1 §

En arbetstagare, som utför i sjömanslagen (423/78) nämnt arbete på finskt handelsfartyg i utrikesfart, på sjögående bärgnings- eller fiskefartyg som används i förvärvssyfte eller på annat isbrytarfartyg än hamnisbrytare eller som, på förordnande av arbetsgivaren, tillfälligt annorstädes utför arbete som hör samman med sjöfart, har rätt till ålderdoms-, invaliditets- och arbetslöshetspension samt hans anhöriga till familjepension och efterlevande make eller dödsbo till begravningsunderstöd i enlighet med vad som stadgas i denna lag. Detsamma gäller sådana finska medborgare eller i Finland bosatta arbetstagare som arbetar på fartyg som tillhör ett finskt bolags utländska dotterbolag, under förutsättning att det inhemska moderbolaget har givit sjömanspensionskassan en förbindelse om betalningen av försäkringspremien eller ställt en av kassan godkänd för denna betalning. Social- och hälsovårdsministeriet kan på ansökan under samma förutsättningar godkänna att denna lag även tillämpas på annan ovan nämnd arbetstagare som är anställd hos ett utländskt bolag, förutsatt att finska bolag har absolut bestämmanderätt i bolaget. Arbetstagaren kallas nedan försäkrad.

#### Föreslagen lydelse

##### 1 §

En arbetstagare, som utför i sjömanslagen (423/78) nämnt arbete på finskt handelsfartyg i utrikesfart, på sjögående bärgnings- eller fiskefartyg som används i förvärvssyfte eller på annat isbrytarfartyg än hamnisbrytare eller som, på förordnande av arbetsgivaren, tillfälligt *någon annanstans* utför arbete som hör samman med sjöfart, har rätt till ålderdoms-, invaliditets- och arbetslöshetspension samt hans anhöriga till familjepension och efterlevande make eller dödsbo till begravningsunderstöd i enlighet med vad som stadgas i denna lag. Detsamma gäller sådana finska medborgare eller i Finland bosatta arbetstagare som arbetar på fartyg som tillhör ett finskt bolags utländska dotterbolag, under förutsättning att det inhemska moderbolaget har givit sjömanspensionskassan en förbindelse om betalningen av försäkringspremien eller ställt en av kassan godkänd säkerhet för denna betalning. *Sjömanspensionskassans styrelse* kan på ansökan under samma förutsättningar godkänna att denna lag även tillämpas på *en* ovan nämnd arbetstagare som är anställd hos *något annat* utländskt bolag, förutsatt att finska bolag har absolut bestämmanderätt i bolaget. Arbetstagaren kallas nedan försäkrad.

*Denna lag tillämpas också på en sådan arbetstagare anställd hos en finsk arbetsgivare som arbetsgivaren sänder ut för att arbeta på ett utländskt handelsfartyg i utrikesfart. Detsamma gäller en sådan arbetstagare som arbetar på ett utländskt handelsfartyg i utri-*

*Gällande lydelse*

Denna lag gäller inte en arbetstagare som

1) arbetar på ett fiskefartyg, om fartygets resor inte uträcks längre än till Östersjön,

2) första gången har tillträtt en anställning som avses i 1 eller 2 mom. sedan han har fyllt 65 år, eller

3) arbetar på ett finskt fartyg som är inskrivet i handelsfartygsförteckningen enligt lagen om en förteckning över handelsfartyg i utrikesfart (1707/91), om han inte är finsk medborgare eller fast bosatt i Finland och något annat inte följer av internationella avtal som är bindande för Finland.

---

*Föreslagen lydelse*

*kesfart och vars pensionsskydd på basis av internationella överenskommelser som är bindande för Finland skall ordnas i enlighet med finsk lagstiftning.*

Denna lag gäller inte en arbetstagare som

1) arbetar på ett fiskefartyg, om fartygets resor inte uträcks längre än till Östersjön,

2) första gången har tillträtt en anställning som avses i 1—3 mom. sedan han har fyllt 65 år, eller

3) arbetar på ett finskt fartyg som är inskrivet i handelsfartygsförteckningen enligt lagen om en förteckning över handelsfartyg i utrikesfart (1707/91), om han inte är finsk medborgare eller fast bosatt i Finland och något annat inte följer av internationella avtal som är bindande för Finland.

---

*Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.*

---